

Viktoras Rimšelis, MIC. Vieno kunigo kelias

Dr. Petras Kisielius

Kai užmerkiu akis ir bandau prisiminti kun. dr. Viktorą Rimšelį jaunystėje, prieš akis iškyla apskritaveidis, besišypsantis jaunuolis, niekuomet nepykstantis, visuomet linksmas, atrodo, gyvenime neturėjęs sunkumų. Todėl ir dabar jo veide nėra raukšlių. Lieknas, aukštesnis negu vidutinio ūgio, gražiai Dievo nulipdytas, sportiškas, greitų žingsnių, tiesus. Jo supratinga išvaizda atkreipdavo nepažįstamų, o ypač mergaičių dėmesį.

Kun. Viktoro dvasinis portretas dar ryškesnis. Jis – atviras aukštaitis, Vilniaus krašto sūnus iš Švenčionių krašto, augintas nepaprastai gražios ežerų ir miškų gamtos. Jo Kaltanėnų apylinkė kažkieno buvo pavadinta Lietuvos Šveicarija. Apie kun. Viktoro atvirumą bei romantišką paprastumą jo knygoje byloja aprašyti vaikystės įvykiai.

Kun. Viktoras visuomet pasiruošęs padėti reikalingam pagalbos visose srityse: moksle, skurde, negalioje, gyvenimo lemties sprendimuose. Man yra padėjęs ar net lėmęs mano pašaukimo sprendimuose, o taip pat ir dėl pasitraukimo į Vokietiją. Jo pastabumą mes taip pat matome knygoje: kaip jis sugeba pristatyti, pakomentuoti ir įvertinti savo jaunystės įvykius. Jo pastabumas ryškus ir įvairiuose jo straipsniuose spaudoje.

Principingumas yra vienas iš kun. Viktoro Rimšelio pagrindinių charakterio bruožų. Pasitraukęs į Vokietiją ir pakliuvęs tarp nacių jis nebijojo persižegnoti arba, atsidūręs kitose nepalankiose gyvenimo aplinkybėse, prisipažinti esąs katalikas.

Jo draugiškumą tučtuojau pastebėjau, kai pirmą kartą susitikome Marijampolės Marijonų gimnazijos 5-oje klasėje, mokslo metų pradžioje. Mes, ne tik išsėdėję ketverius metus vienoje klasėje, bet dauguma iš mūsų ir ketverius metus bendrabutyje, štai gauname naują bendraklasį. Mokytojas pirmą pamoką skaito pavardes. Išgirstame „Viktoras Rimšelis“. Sužiūrame į atsiliepiantį: „Esu“. Sėdėjo jis priešpaskutiniame suole, priekyje manęs, nauju gimnazisto kostiumu, lieknas, linksmo ir gero veido, neišsigandęs, draugiškai nusiteikęs ir valus. Per pertrauką sužinome, kad Viktoras yra iš Švenčionių gimnazijos, lenkų okupuotos srities, perbėgęs per stropiai saugomą sieną ir jau metai kaip yra įstojęs į Marijonų vienuolyną, atlikęs noviciatą.

Nuo čia prasideda mūsų artimas bendradarbiavimas, o netrukus – ir artima

draugystė. Klasėje pastebėjome, kad Viktoras labai geras mokinys, daug žinantis, beveik ir per daug. Jo rašomieji ir atsakomieji iš vokiečių, prancūzų, lotynų ar net graikų kalbų – penketai, nors pastarosios kalbos Švenčionių gimnazijoje jis nesimokė. Taigi per vienerius metus, būdamas pas marijonus ir privačiai mokymasis graikų kalbos, jau buvo mus prisi-
vijęs (Marijonų gimnazijoje graikų kalba buvo dėstoma nuo trečios klasės). Be to, jis laisvai kalbėjo lenkų kalba. Mėgo sportą, labai gerai žaidė krepšinį. Sportą mėgau ir aš, o krepšinis tais metais Lietuvoje ėmė vis labiau populiarėti, ir gimnazijū moksleiviai krepšinio kamuoliui skyrė daug laiko. Sportas mus su Viktoru ir suartino. Pasirodė, kad jis esąs ir geras

▲ Seminaristas Viktoras Rimšelis

bėgikas, todėl pakliuvo į gimnazijos bėgikų pirmąjį trejetuką, kuris gimnazijų varžybose turėdavo atstovauti Marijonų gimnazijai. Žaidimuose niekuomet neprasdavo pusiausvyros, nieko neužgaudavo, nors buvo labai veržlus ir sviedinys jam pakludavo. Kaip geriausias žaidėjas Viktoras tapo mūsų gimnazijos krepšinio rinktinės kapitonu. Šiomis savo charakterio savybėmis ir sugebėjimais jis įgijo autoritetą klasėje, o taip pat atkreipė ir mokytojų dėmesį, bet visa tai jam išeidavo natūraliai, be jokių jo pastangų atkreipti į save aplinkinių akis. Tad palyginus per trumpą laiką klasėje jis tapo vienu iš mūsų. Jis buvo atviras mums visiems, o mes – jam. Viktoras atnešė į mūsų klasę kažką nauja, kažkokį gerumą, sugyvenimo dvasią, kuri neišnyko per skaudžius ketverius gimnazijos metus, bet dar sustiprėjo. Jo atėjimas buvo atradimas ne tik mūsų klasei, bet ir gimnazijai.

Klasėje vos ne visi buvome ateitininkai, o paskutiniaisiais metais gimnazijoje ir paskutiniai trys bendraklasiai tapo ateitininkais. Veikėme slaptai, nes tuometinė Lietuvos valdžia moksleivių ateitininkų organizaciją buvo uždariusi. Slaptas veikimas reikalavo iš moksleivių didelės drausmės, apdairumo ir principingumo savo idėjai „visa atnaujinti Kristuje“, kas lavino ir grūdino mus, ypač dvasinėje ir moralinėje sferoje. Viktoras tapo ir neeiliniu ateitininku. Jis parašydavo gerų referatų, perskaitomų slaptuose susirinkimuose, o po to diskutuojamų. Turbūt niekas taip nesuartina besimokančio jaunimo, kaip gimnazija. Čia yra daug rimties

pamokų metu, bet nutinka ir juokingų, kasdienybę pajvairinančių dalykų. Viktoras rašydavo gerus rašinius, kai lietuvių kalbos mokytojas rašytojas Vincas Ramanauskas-Ramonas užduodavo parašyti rašinį laisvai pasirinkta tema. Viktoro rašinys buvo pasiūstas į gimnazijų rašinių varžybas, kuriose laimėjo pirmą vietą. Vieną kartą, bene 6-oje klasėje, mokytojas Vincas Ramanauskas per lietuvių kalbos pamoką mums nelauktai ėmė diktuoti diktantą. Po kelių dienų, kitoje lietuvių kalbos pamokoje, gavome ištaisytus diktantus. Viktoro rašinyje radome raudonu rašalu storai perbrauktas dvi linijas. Diktuota buvo ištrauka iš Brolių Grimų pasakų: kada dar Dievas vaikščiojo tarp žmonių ir sutemus užėjo pakelėje pas turtingą gyventoją, bet šis jo nepriėmė. Tuomet Dievas užėjo pas neturtingą ir paprašė nakvynės. Cituoju: „Žmona ir sakanti savo vyrui: „Eik tu, senuk, į šiaudus, o mudu su svečiu gulsim į lovą“. Tai šiems dviems sakiniams mokytojas nepagailėjo raudono rašalo, o klasėje niekaip nenurimo garsus juokas.

Viktoras retkarčiais išdrįsdavo ir ginčytis su mokytoju, jeigu buvo įsitikinęs, kad mokytojas be reikalo jam užskaitė klaidą. Ypač iš prancūzų kalbos. Mat jis ne tik parengdavo pamokas, bet, mėgdamas prancūzų kalbą, skaitydavo nemažai prancūzų literatūros.

Viktoras mėgdavo vaidybą. Jis ne tik vaidindavo, bet ir pabūdavo režisieriumi, dirbdamas su jaunimu, su pavasarininkais. Turėdamas puikią atmintį jis greit išmokdavo ilgas roles, sukurdamas įdomius charakterius su balso pakeitimais. Vaidybos menui jis turėjo nepaprastą talentą ir tobulą klausą. Tuo teko įsitikinti jau studentavimo ir vėlesniais laikais. Jis galėjo pamėgdžioti mūsų žymių žmonių kalbą. Tiesiog tobulai kalbėdavo vysk. dr. Prano Būčio, vysk. dr. Vincento Brizgio, kun. Juozo Borevičiaus balsu.

Kartą Tuebingene, Vokietijoje, Viktoro draugai susirinkome į jo kambarį ir klausėmės transliuojamos Hitlerio kalbos. Jam pabaigus Viktoras, kažkokio įkvė-

▲ Kun. Viktoras Rimšelis aukoja pirmąsias šv. Mišias Kirdeikiuose. 1943 m.

▲ Po pirmųjų šv. Mišių Kirdeikiuose su giminėmis. Iš kun. Viktoro Rimšelio knygos „Nuo Murmų iki Čikagos“, Kaunas, 2002

pimo pagautas, oratoriškai tęsė kalbą Hitlerio šauksmu. Prie atvirų langų gatvėje sustojo vokiečiai klausytis Hitlerio kalbos. Staiga įbėgo į kambarį išsigandusi Viktoro šeiminkė... Jo balsas ir moduliacija buvo lygiai tokia kaip Reicho vado.

Turėdamas tobulą klausą jis mėgo ir dainuoti, o daina tai jau ir manoji silpnybė. Didžiausias mano ir mano bendraklasių dainos ištvėmės išbandymas vyko kun. Viktoro primicijų metu. Tai buvo labai graži šventė, buvome bebaigią mokslus studentai, tad linksmos nuotaikos netrūko. Iš Kauno ilgai važiovome traukiniu, o po to vežimu smėlėtu keliu į Kirdeikius, kur vyko primicijos, o po to – šaunus pokylis.

Į savo bendraklasių vestuves ar primicijas mielai suvažiuodavom, ypač vadinamasis „geležinis devynetukas“. Tai buvo mūsų buvusių bendraklasių branduolys, kurį sudarė du kunigai, trys inžinieriai ir keturi daktarai. Įpusėjus primicijų vaisėms pradedame dainuoti, o daina mūsų studentiškas dienas lydėjo visur, liudydama mūsų jaunystę. Tučiuojau prie kito stalo pasigirdo kita daina, kuri skambėjo taip pat gerai. Aha! Prasidėjo lenktynės: po mūsų dainos – jų daina, po jų dainos – ir vėl mūsų. Na, ir tęsėsi taip bent dvi valandas, o dainos buvo vis naujos ir ne daugiau kaip vienas ar du posmai. Be galo privargdavome, juk kai kada išdainuodavome ir

▲ Minint Lietuvos Nepriklausomybės šventę 1982 m., vasario 17 d., JAV Atstovų rūmuose Washingtone. Kun. V. Rimšelis, MIC, buvo pakviestas sukalbėti invokaciją. Viduryje su Atstovų rūmų pirmininku Thomas P. O'Neill. Iš kun. Viktoro Rimšelio knygos „Nuo Murmų iki Čikagos“, Kaunas, 2002

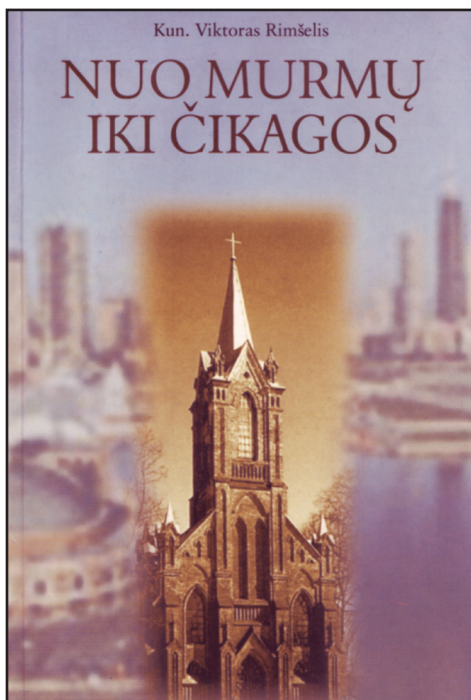
keturias valandas, ir niekada nebuvome nugalėti. Vos ištęsėme, bet mūsų varžovai sustojo pirmieji.

Studijuodamas Kaune mediciną turėjau kambarį name greta Marijonų vienuolyno namo, Laisvės alėjoje, greta Šančių bažnyčios. Vienuolyno name gyveno marijonai studentai teologai. Vakarais kartus nuo karto užsukdavau į vienuolyną pasikalbėti su Viktoru. Jei būdavo labai vėlu, durys jau užrakintos, tai aš į Viktoro kambarį patekdavau pro langą. Viktoras man surasdavo ką nors užkasti, nes studentai apetitą nešiodavosi visą dieną, o vienuolynas nebadavo. Vieną vėlyvą vakarą buvau tikrai sočiai pavaišintas sūriu, sviestu ir dešra, nes Viktoras valgomame rado kažkam paruoštą valgį. Man pasivaišinus iš kelionės grįžo vienas marijonų kunigas. Pasirodo, tai jam buvo paruoštas valgis. Laimingai išsprukau pro langą.

Jau minėjau, kad Viktoras buvo geras bėgikas. Vis bėgo jis ir gyvenime – iš Lenkijos, okupuoto Vilniaus krašto jis pabėgo per sieną į Lietuvą. Pirmą sovietų Rusijos okupaciją, persekiojamas įvairiausių pavojų, laimingai pabėgo į hitlerinę Vokietiją. Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui iš Vokietijos per Austriją bėgo į Italiją ir Romoje ruošė teologijos doktoratą. Pagaliau 1947 m. iš Italijos emigravo į Ameriką.

Gimė jis Murmų kaime, Švenčionių apskrityje. Mokėsi Švenčionių „Ryto“

▲ Kun. Viktoro Rimšelio prisiminimų knyga

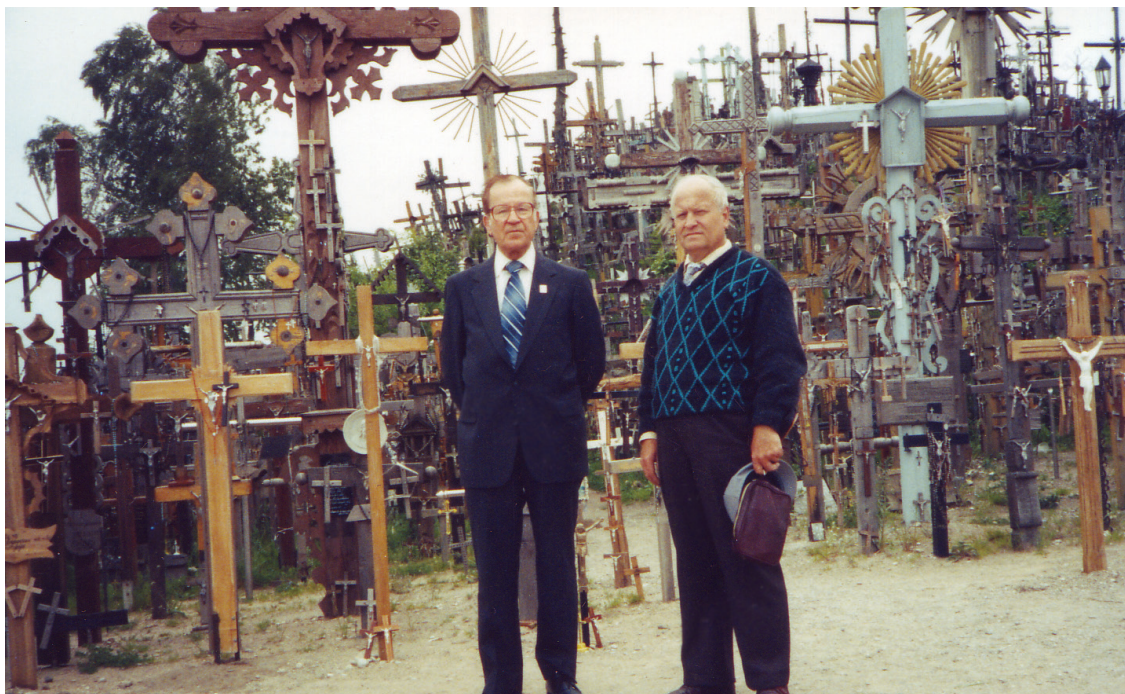
lietuvių gimnazijoje. Buvo vienas geriausių moksleivių. 1939 m. – filosofijos licenciatas laipsnis Romoje, „Angelicum“ universitete. Teologiją studijavo Kauno seminarijoje ir Tuebingeno universitete Vokietijoje. Kunigu įšventintas 1943 m. Teologijos licenciatas – 1944 m. VDU Kaune. Teologijos daktaro laipsnis – 1946 m. Romoje, „Angelicum“ universitete. Visi mokslo laipsniai įgyti aukščiausiais įvertinimais. Jo ir gimnazijos baigimo pažymėjimas buvo vienu penketų.

Kun. dr. Viktoro gyvenimas buvo labai sudėtingas. Didžiąją dalį metų teko praleisti svetimuose kraštuose, besimokant, atliekant įvairias pareigas aukštosiose mokyklose, dėstant ir administruojant. Kun. Viktoras studijuodamas, dėstydamas, susirašinėdamas, sakydamas pamokslus be lietuvių

kalbos laisvai vartodavo dar aštuonias kalbas. Devintoji – senoji graikų kalba, kurios mokėsi gimnazijoje, o vėliau universitete, vartojama mokslo reikalams.

Marijono kun. Prano Brazio konsekracijos į vyskopus Romoje proga iš Chicagos vykome keturi artimi bičiuliai iš Marijonų gimnazijos laikų: kun. dr. V. Rimšelis, kun. P. Garšva, dr. J. Makštutis ir dr. P. Kisielius. Po apeigų buvome pakviesti į labai iškilmingą puotą, kurioje dalyvavo daug vyskupų, kunigų, keletas kardinolų, daug aukštos lietuvių ir italų visuomenės. Iš klausėme daug sveikinimų italų ir lietuvių kalbomis, bet neatrodė, kad bus suteikta proga tarti žodį mums, iš Chicagos. Tada kun. Viktoras atsistojo užstalėje ir pabėrė daug gražių sveikinimo ir linkėjimo žodžių lotynų kalba mūsų vardu – be jokių užrašų, nustebindamas aukštuosius hierarchus.

Vokietijoje kun. Viktoras, gerai mokėdamas vokiečių kalbą, buvo paskirtas Euerbach miestelio klebonu. Jis patarnavo daugeliui lietuvių pabėgėlių, surasdamas jiems kambarius vokiečių šeimose. Labai gerai sekėsi kun. Viktorui darbas su jaunimu. Jaunimas jį mėgo dėl jo linksmos nuotaikos, optimizmo, pamėgimo sportuoti drauge su jais. Iš jo jie išgirdavo juokingų istorijų. Jis

▲ Kun. Viktoras Rimšelis Lietuvoje, ant Kryžių kalno (kairėje) su broliu Albertu

daug metų buvo Moksleivių ateitininkų sąjungos dvasios vadas, priklauso ateitininkų korporacijai „Šatrija“, yra Lietuvių katalikų mokslo akademijos narys.

Kun. Viktorui jo gyvenime teko daug administracinių pareigų. Jis šešerius metus Romoje buvo Marijonų kongregacijos vicegenerolas ir namo viršininkas, 18 metų – Amerikos lietuvių marijonų provincijolas, daug metų – Marijonų namo vyresnysis, aštuonerius metus – Marijonų kunigų seminarijos profesorius. Jam esant provincijolu Marianapolyje sudegė Marijonų vienuolijos mokykla su koplyčia. Buvo pastatyta nauja, moderni su bažnyčia šalia ir sporto salė. Chicagoje prie naujų Marijonų namų ir „Draugo“ pastatų didelis žemės sklypas buvo virtęs vaikų žaidimo aikšte, o naktį – šunų ir kačių apsistojimo vieta. Kun. Viktoras suorganizavo kiemo apšvietimą šviesios spalvos eglaitėmis bei kitais medeliais, sklypą aptvėrė tvora.

Turbūt daugiausia energijos gyvenime kun. Viktoras Rimšelis yra paskyręs dienraščiui „Draugas“. 1960 m. jis tapo vyriausiuoju „Draugo“ redaktoriumi ir moderatoriumi. Po trejų metų buvo išrinktas Amerikos lietuvių marijonų provincijolu, tad vyr. redaktoriaus pareigas perėmė kun. P. Garšva, o moderatorius kun. Viktoras tebėra iki šių dienų. Gulant ir keliant jo pagrindinis rūpestis buvo ir tebėra „Draugas“. Jis pavadavo redaktorių, administratorių, rūpinosi „Draugo“

▲ Kun. Rimšelio gimtojo namo Murmų kaime, Švenčionių rajone, nebėra, kieme likęs tik vaikystės prisiminimus saugantis senas klevas. Algirdo Girininko nuotr.

finansiniais reikalais, nuolat tardavosi su direktoriais. Matydamas, kokia svarbi dienraščiui materialinė bazė, buvo pagrindinis ir Draugo fondo steigėjas. Fondas ypač svarbus tapo pastaraisiais metais.

Jau gimnazijoje buvo pastebėtas Viktoro literatūrinis talentas. Jis niekuomet nesiskyrė su spauda, jo daugybė straipsnių yra atspausdinta ne tik „Drauge“, bet ir daugelyje kitų lietuviškų laikraščių.

Čia tik keli pavyzdžiai, koks įdomus ir prasmingas yra kun. dr. Viktoro Rimšelio gyvenimas.

„Draugas“, 2003-06-03; parengta pagal pranešimą Jaunimo centre, Chicagoje, vykusiame kun. V. Rimšelio prisiminimų knygos „Nuo Murmų iki Čikagos“ (Marijonų talkininkų centro leidykla, Kaunas, 2002)

pristatyme

Post Scriptum. Prie dr. Petro Kisieliaus (dabar jau mirusio) pasakojimo

▲ Kunigas Viktoras Rimšelis – jau pensininkas

nuolat buvo sekama, negaudavo darbo, o jeigu jį susirasdavo, greitai būdavo atleidiama. Lietuvai atgavus nepriklausomybę jį sužinojo, kad saugumas buvo palaužęs jos vyrą, kuris buvo priverstas pranešinėti KGB, kas buvo rašoma jo žmonos brolio laiškuose.

dar reikia pridėti, kad kun. Viktoras Rimšelis – Marijonų vienuolijos provincijolas ir „Draugo“ redaktorius, vėliau moderatorius, buvo vienas iš tų, kuriais ypač „rūpinosi“ sovietinis saugumas. Šių eilučių autorei Lietuvoje yra tekę bendrauti su kun. Viktoro jaunesniąja seserim Viktorija Rimšelyte Baranauskienė iš Kaltanėnų miestelio, Švenčionių rajono (Viktoras ir Viktorija – vienos motinos, bet ne vieno tėvo vaikai). Viktorija papasakojo, kad ji jaunystėje buvo verčiama šnipinėti brolių, bet nesutikusi. Dėl to

A. V. Š.